

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen

LUNDS
UNIVERSITET

Anmäl!

Kontrollkultur, prevention och dilemman i intervjuade polisers
resonemang om polisanmälningar i skolmiljö

Författare: Mira Boman-Persson
Kandidatuppsats: SOCK10, 15hp
Vårterminen 2023
Handledare: David Wästerfors

Abstrakt

Författare: Mira Boman-Persson

Titel: Anmäl! - Kontrollkultur, prevention och dilemman i intervjuade polisers resonemang om polisanmälningar i skolmiljö

Kandidatuppsats: SOCK10, 15hp

Handledare: David Wästerfors

Sociologiska institutionen, vårterminen 2023

I svenska skolundersökningar framkommer det att många unga utsätts för brott och där skolan är den vanligaste brottsplatsen. I Sverige har skolpersonal ingen skyldighet att polisanmäla elever som de misstänker har begått ett brott förutom när de beslagtar illegala preparat eller vapen. Regeringen har våren 2023 tillsatt en utredning som ska undersöka möjligheterna att införa en anmälningsskyldighet för skolpersonal vid misstanke om brottslighet. Tidigare forskning som undersökt polisanmälningar i skolmiljö har främst uppmärksammat skolans perspektiv och det finns därför ett värde att utifrån polisens perspektiv undersöka polisanmälningar i skolmiljö.

Syftet med denna studie är att undersöka polisens resonemang kring polisanmälningar i skolmiljö av barn under femton år, särskilt avseende vilka funktioner en polisanmälan anses fylla och vilka för- och nackdelar anmälningarna associeras med. Denna studie analyserar data från 14 kvalitativa intervjuer med poliser med hjälp av Garlands (2001) teori om kontrollkultur och Billig et al. (1988) begrepp socialt dilemma. Resultatet visar att respondenterna anser att polisanmälningar i skolmiljö kan användas som ett sätt att öka tryggheten i skolan, som ett sätt att kontrollera en elevs ovälkomna beteende och som en brottsförebyggande metod. Respondenterna framför en vilja om att skolan ska anmäla "allt", vilket tyder på att det är vanligt att avvikande beteenden ses som brottsliga beteenden. Vidare kan det även framhållas att polisanmälningar i skolmiljö är ett socialt dilemma för respondenterna då det framförs positiva såväl som negativa aspekter av polisanmälningar i intervjuerna, vars resonemang innehåller flera paradoxer.

Nyckelord: Polisanmälan, skola, polis, kontrollkultur, socialt dilemma

**Tack till min handledare David Wästerfors för vägledning och värdefulla kommentarer.
Jag vill även tacka respondenterna i studien vars deltagande har gjort denna studie
möjlig att genomföra.**

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning	2
2. Tidigare forskning	2
2.1 Skola och brott	2
2.2 Barn under 15 år som begår brott	3
2.3 Polisens roll i skolan	4
2.4 Stämpling av ungdomar	4
2.5 Polisanmälningar i skolmiljö	4
3. Teoretiska utgångspunkter	6
3.1 Kontrollkultur	6
3.2 Sociala dilemman	7
4. Forskningsmetod	8
4.1 Metodval	8
4.2 Urval	9
4.3 Intervjuguide	9
4.4 Transkribering	11
4.5 Analys	11
4.6 Etiska överväganden	13
4.7 Trovärdighet, pålitlighet och överförbarhet	14
5. Resultat och analys	14
5.1 Polisanmälningar utifrån kontrollkulturen	15
5.1.1 Skydd gentemot samhället och offret	15
5.1.2 Kontroll av individen	18
5.2 Polisanmälningar som brottsförebyggande	20
5.3 Polisanmälningar som dilemma	22
5.4 Sammanfattning	25
6. Avslutande diskussion	26
6.1 Resultatet i relation till tidigare forskning	26

6.2 Studiens bidrag till forskningsfältet	28
6.3 Framtida forskning	28
6.4 Studiens begränsningar	28
7. Referenslista	30
Bilaga 1	35
Bilaga 2	36

1. Inledning

Enligt Skollagen 2010:800 har alla elever rätt till trygghet och studiero, samtidigt uppger 17 procent av eleverna i årskurs 8 att de inte eller endast till viss del känner sig trygga i skolan (Skolinspektionen, 2022). I Brås (2022) rapport uppger 45 procent av respondenterna att de under de senaste tolv månaderna minst en gång blivit utsatta för ett brott. Av de som uppgett att de blivit utsatta för lindrig misshandel har 68 procent av killarna och 49 procent av tjejerna blivit utsatta i skolmiljö (Brå, 2022). Den självrapporterade utsattheten för lindrig misshandel har ökat sedan 2015, både för tjejer och killar (Brå, 2022). Av de elever som angett att de blivit utsatta för grövre misshandel uppger 54 procent att de blivit utsatta i skolmiljö (Brå, 2022). I Skollagen 2010:800 finns det endast reglerat att skolpersonal har anmälningsplikt vid viss brottslighet. Skolpersonal måste rapportera till polisen när de beslagtagit exempelvis illegala preparat eller vapen (SFS 2010:800 5 kap 23§ andra stycket). Det innebär att det inte finns någon skyldighet för skolpersonal att polisanmäla elever som de misstänker har begått kriminella handlingar, det är upp till varje enskild skola att besluta om.

Detta bidrar till att rutiner för polisanmälan ser annorlunda ut runt om i landet. År 2022 tillsatte regeringen en utredning om säkerhet i skolan (Dir. 2022:86). En särskild utredare ska lämna förslag om hur skolans säkerhet kan förbättras. År 2023 kom ett tilläggsdirektiv som innebär att utredaren även ska presentera förslag och åtgärder kring lagstadgat brottsförebyggande arbete i skolmiljön, anmälningsplikt för skolor vid misstanke om brott och principen om att skolor ska vara stängda för obehöriga (Dir. 2023:22). Anledningen är, enligt regeringen, att skolor blivit en vanlig brottsplats (Jusovic, 2023). Skolministern säger i ett pressmeddelande "personalen ska känna att de har hela samhällets stöd när de arbetar för att göra skolmiljön trygg och säker." (Regeringen, 2023). Syftet med utredningen är att undersöka hur man kan öka tryggheten i skolan genom ett lagstadgat brottsförebyggande arbete.

Hösten 2022 utförde jag en praktiktermin på Polismyndigheten. Under min tid där skrev jag en rapport om polisens roll i skolan och hur de samverkar med skolor. Något som jag fann intressant var polisanmälningar i skolmiljö och den olika syn som finns på detta. Forskning om brott och skola och om polisens roll i skolan är vanligt förekommande. Forskning som studerat polisanmälningar i skolmiljö har främst gjorts utifrån skolans perspektiv på polisanmälningar eftersom det är skolpersonalen som först kommer i kontakt med

gärningarna och är de som anmäler. Det finns även en relevans att undersöka polisens perspektiv på polisanmälningar i skolmiljö eftersom det är poliserna som hanterar polisanmälningarna.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att analysera hur poliser resonerar kring polisanmälningar i skolmiljö, framförallt när det gäller barn under 15 år, som inte är straffmyndiga. Ambitionen är att utforska vilken funktion en polisanmälan fyller utifrån polisens perspektiv och vilka för- och nackdelar det finns med en polisanmälan och hur polisen resonerar kring det. Jag har försökt infria uppsatsens syfte genom att besvara följande frågeställningar:

- Vilka anledningar anser poliser det finns för att skolor ska polisanmäla barn under 15 år som begår brott i skolmiljö?
- Hur resonerar poliser kring positiva och negativa aspekter av polisanmälningar i skolmiljö?

Den första frågan besvaras i avsnitt 5.1, *Polisanmälningar utifrån kontrollkulturen* och avsnitt 5.2, *Polisanmälningar som brottsförebyggande*. Den andra frågan besvaras i avsnitt 5.3, *Polisanmälningar som dilemma*.

2. Tidigare forskning

2.1 Skola och brott

Under 1970-talet får skolan en mer framträdande roll i det brottsförebyggande arbetet (Sandahl, 2022, Sarnecki, 1988). Förr i tiden var ungdomar en del av arbetsmarknaden från tidig ålder, vilket innebar en större kontroll från föräldrar på grund av gemensamt arbete och fritid (Sarnecki, 1988). När familjebanden försvagades så förändrades den sociala kontrollen, ungdomar fick en friare position i samhället (Sarnecki, 1988).

Barn och unga spenderar stor del av sin tid i skolan och det är därför en av de viktigaste samhällsinstitutionerna när det gäller barn och ungas utveckling (Sandahl, 2022). Forskning visar även att skolan kan skapa ett normbrytande beteende då unga bryter sig loss från den kontroll som vuxna har över dem (Sandahl, 2022). Cohen (1956) menar att skolmiljön i USA

präglas av medelklassvärderingar, en konflikt skapas mellan de konventionella målen i samhället och de ungdomar som inte kan nå dessa mål. Ungdomarna skapar istället subkulturer som har omvända mål, där normbrytande beteende och dåliga skolresultat ger hög status. Vidare poängterar Christie (1972) att skolan har en tydlig maktfördelning och att ungdomsbrott är en naturlig reaktion mot denna maktfördelning och samhällets värderingar. De senaste decennierna har dock forskning kring skola och brott präglats av Hirschis (1969) teori om sociala band, ett starkt band till skolan och dess personal kan hindra elever från att begå brott (Sandahl, 2022, ss.351-352).

Kriminologisk forskning visar att kön har betydelse för hur våld och brott uppfattas av samhället, vilket medför en risk för ojämlik behandling i skolmiljö när det kommer till brottslighet. Flickors våld beskrivs som subtilt medan pojkars våld anses vara mer utåtagerande (Lunneblad, 2017). Studier visar att personal på skolor underskattar våldet och att det är svårt att veta vad som är ett skojbråk och vad som är på riktigt. Sammantaget finns en risk att både flickors och pojkars våld ses som naturligt så länge det rör sig inom det kulturellt förväntade (Lunneblad, 2017).

2.2 Barn under 15 år som begår brott

2005 misstänktes 19 000 barn under 15 år för brott. När det gäller dessa barn är det framförallt grova brott som utreds och anledningen är främst att förse socialtjänsten med underlag (Brå, 2007). Barn under 15 år är inte straffmyndiga och kan därför inte straffas formellt för de brott som de begår. I vissa fall kan en polisiär utredning inledas utifrån *Lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare 31§* [LUL 31§]. Anställda på socialtjänsten uppger dock att de mestadels har tillräckligt mycket information om barnet utan en utredning från polisen. Det poängteras att polisutredningar tar lång tid vilket gör att insatser mot ett barn inte kan sättas in direkt (Brå, 2007).

År 2010 ändrades vissa delar i LUL 31§. Det är nu upp till socialtjänsten att begära en polisiär utredning om det behövs för att socialtjänsten ska kunna göra en bedömning av ett barns behov. Polisen ska enbart inleda en utredning vid grövre brottslighet, det vill säga när brottet har en straffskala på minst ett års fängelse (Brå, 2014). Under senare år har den kriminalpolitiska debatten hårdnat när det gäller unga som begår brott och fokus har förflyttats från behandling till straff (Holmberg, 2022, s.377).

2.3 Polisens roll i skolan

I USA har polisen under 2000-talet fått en allt mer framträdande roll i skolan; detta beror framförallt på problematiken med skolskjutningar (McKenna & Petrosino, 2022). En ökad polisiär närvaro i skolan har ansetts kunna öka säkerheten. Enligt Coon och Travis (2012) är inte alla poliser lämpliga att arbeta i skolan, det krävs en vilja att arbeta med ungdomar och att de arbetar med ett anpassat kommunikationssätt. För att polisprogram i skolan ska fungera krävs en öppen och tydlig kommunikation med skolan (Coon & Travis, 2012). Risken annars är att polisen inte bidrar med något, det kan rentav leda till negativa konsekvenser för ungdomarna (McKenna & Petrosino, 2022).

2.4 Stämpling av ungdomar

Forskning visar att rättsliga åtgärder kan leda till en stämpling av ungdomen som kriminell. Detta benämns ofta som "school-to-prison pipeline" (Hullenaar, Kurpiel & Ruback, 2021) och innebär att genom olika politiseringar och praktiker tas ungdomar från skolan och in i rättssystemet.

Under 1980- och 1990-talet ändrades förhållningssättet kring ungdomar som begick brott i USA. Från att ha varit rehabiliterande blev förhållningssättet präglad av vedergällning (Lieberman, Kirk & Kim, 2014). Attityden kan summeras med frasen "old enough to do the crime, old enough to do the time" (Lieberman et al. 2014, s.345), vilket visar på en hårdare inställning till ungdomsbrottslighet. Utifrån stämplingsteorier påpekar Lieberman et al. (2014) att polisingripanden mot ungdomar ofta leder till fortsatt avvikande beteende och i många fall till fler polisingripanden. När en ungdom väl kommit in i rättssystemet och blivit utpekad som kriminell kan det vara svårt att bryta sig loss från den bild som samhället skapat av en (Hullenaar et al., 2021).

2.5 Polisanmälningar i skolmiljö

Hullenaar et al. (2021) visar i deras studie av skolor i USA att skolan ofta tar avstånd från polisen genom att hantera situationer själva. Lunneblad och Johansson (2019) poängterar att det finns en tvekan hos skolpersonal när det gäller våld i skolmiljö och om detta ska anmälas eller inte. I Sverige finns det inga formella regler kring polisanmälan i skolmiljö utan det är upp till varje enskild rektor att bestämma om en polisanmälan ska göras eller inte utifrån egna tolkningar av situationerna (Vainik, 2017). Frånvaron av en formell reglering kring

polisanmälningar i skolmiljö bidrar till att politiken och polisen får ett starkt inflytande över skolan och det sociala uppdrag den har (Vainik, 2017).

Stigsdotter Ekberg (2010) påpekar att poliser resonerar olika kring samma situation, där en småstadspolis ser händelsen som ett brott medan en storstadspolis inte gör det. Skillnaden kan bero på att antalet anmälningar spelar roll, där det i storstäder är vanligare med polisanmälningar i skolmiljö (Stigsdotter Ekberg, 2010). Brottslighet kan därför ses som något socialt konstruerat och normer och regler tolkas utifrån lokala, kulturella och sociala förhållanden, vilket kan leda till olika förutsättningar för eleverna. Ansvarsfrågan blir oklar då det är svårt att veta om det är skolan eller polisen som anses ansvariga för att hantera en given situation (Stigsdotter Ekberg, 2010). Polisanmälningar framställs som något som kan vara stigmatiserande och att det därför är bättre om vissa situationer hanteras av skolan (Stigsdotter Ekberg, 2010).

Polisanmälan kan även få stopp på en ungdoms kriminella beteende (Stigsdotter Ekberg, 2010). När det gäller motiveringar bakom skolans polisanmälningar av elever under 15 år framkommer det att syftet kan vara att disciplinera en elev. Anmälan kan även göras i ett brottsförebyggande syfte eller för att väcka uppmärksamhet från föräldrar eller socialtjänsten (Vainik, 2017). Det finns däremot olika syn på om en polisanmälan ska göras eller inte, både inom samma profession och mellan olika professioner (Stigsdotter Ekberg, 2010) Det finns ett dualistiskt synsätt; antingen definieras barnet som begått ett brott som ett offer, barnet *med* ett problem, eller som någon som behöver korrigeras, barnet *som* ett problem (Vainik, 2017; Stigsdotter Ekberg, 2010). De två synsätten genererar olika syn på polisanmälningarnas roll. De ses antingen som ett stödjande medel som kan hjälpa barnet att hamna på rätt väg eller som något straffande med intentionen att påverka barns värderingar och utveckling (Vainik, 2017). Däremot finns det en överensstämmande bild av att man vill att barnet ska få ett konventionellt och fungerande liv (Stigsdotter Ekberg, 2010).

Framförallt är det våldsbrott som polisanmäls, anledningen till detta är att andra situationer som inte är lika konkreta är svårare att identifiera, vilket bidrar till en svårighet att veta vad det är som ska polisanmälas (Lunneblad & Johansson, 2019). Dessutom finns det en oklarhet kring vem som är förövare och vem som är offer i brott som begås i skolmiljö (Lunneblad & Johansson, 2019). Samhällets syn på våld i skolan har förändrats över tid och nolltolerans mot brott och polisanmälningar i skolmiljö har blivit vanligare (Lunneblad & Johansson,

2019; Stigsdotter Ekberg, 2010). Under 1990-talet började polisen närma sig idén att skolan bör anmäla brotts handlingar i skolan. Polisanmälningarna skulle hjälpa till att upptäcka barn i risk och fungera som en markör för rätt och fel (Wahlgren, 2014). Polisanmälningar gick från att sällan förekomma till att bli en önskad åtgärd (Wahlgren, 2014).

En stor ökning av polisanmälningar mot barn mellan 7-14 år som begått misshandel har skett de senaste 40 åren (Estrada, 2022). Skolvåld har varit vanligt förekommande sedan 1980-talet och till en början skiljer man på grova och lindriga handlingar, men på 1990-talet börjar det påpekas att även lindriga handlingar ska polisanmälas (Estrada, 2022). Rutiner för att polisanmäla förändras, vilket kan tänkas förklara den ökning i kriminalstatistiken man sett eftersom lindrigt våld har kommit att anmälas oftare. Nödvändigtvis har inte brotten i skolan ökat utan samhällets syn på brott har förändrats (Estrada, 2022).

3. Teoretiska utgångspunkter

För att analysera det insamlade materialet och kunna svara på studiens frågeställningar har David Garlands (2001) perspektiv på hur brottskontroll har förändrats och hur detta lett till en förändring i samhällets syn på brott samt hur en känslighetskultur kring brott har växt fram använts. Detta kombineras med Michael Billigs (1988) begrepp socialt dilemma. Min ambition har varit att förena Garlands (2001) tankar om brottskontroll med Billigs (1988) tankar om hur alla människors samhälleliga diskussioner innehåller motstridigheter.

3.1 Kontrollkultur

Garland (2001) beskriver förändringarna som skett inom brottsbekämpning de senaste 30 åren och hur dessa påverkat hur staten och dess befolkning resonerar kring brottslighet. Garland (2001) fokuserar på den förändring som skett inom kriminalpolitiken i Storbritannien och USA, men kan även vara tillämpbar på hur utvecklingen har sett ut i Sverige även om det finns en del skillnader (Tham, 2019). Garland (2001) påpekar att kriminalpolitiken förändras på grund av att brottsligheten ökar. Tham (2019) menar däremot att brottsligheten inte ökar och att rädslan för brott varit relativt stabil, den kriminalpolitiska förändringen kan inte förklaras med en ökande brottslighet. Den huvudsakliga förändringen som skett är att kriminalpolitiken och det straffrättsliga systemet har flyttat fokus från rehabiliterande till vedergällande rättvisa, från individuella straff till allmänna straff (Garland, 2001). Vidare menar Garland (2001) att uppmärksamheten av offret har stärkts. Rättssystemet anses numera

vara till för offret och inte för förövaren; offret ska helt enkelt skyddas. Detta i likhet med tankarna som växt fram om att samhället och dess invånare ska skyddas. Även i Sverige får brottsoffret ett större fokus inom kriminalpolitiken från 1980-talet (Tham, 2019). Allmänheten har tidigare oroat sig för maktmissbruk från staten och dess myndigheter, men nu fokuserar istället allmänheten på ett utvecklat skydd mot brott (Garland, 2001).

Resonemangen inom kriminologin har ändrats, från att ha varit optimistiskt med tankesätt och teorier om människans förändring och sociala reformer har kriminologin inriktat sig på värdet av kontroll av beteenden och disciplinerande åtgärder (Garland, 2001). En relativt pessimistisk syn på människan har fått fäste i disciplinen. Detta är även en förändring som skett i Sveriges kriminalpolitik och den optimistiska synen som funnits på 70-talet byts ut till en allt mer pessimistisk. Den kriminalpolitiska retoriken präglas av att Sverige håller på att förfalla på grund av brottsligheten (Tham, 2019).

Förändringarna inom kriminalpolitiken har förändrat människors syn på brott (Garland, 2001). Det har skapats en känslighetskultur gentemot brott, vad som tidigare setts som en vardagskonflikt har nu blivit en kriminell handling. Garland (2001) påpekar att när det blev möjligt att mäta den upplevda otryggheten i samhället så blev samhällets mål att göra det säkrare och minska denna otrygghet. I en svensk kontext har forskning om trygghet ökat markant under 2000-talet och innebörden av otrygghet har kommit att i princip bara kopplas samman med kriminalitet och rädsla för brott (Sahlin Lilja, 2021). Sahlin Lilja (2021) visar på att begreppet otrygghet kommit att användas i kriminalpolitiken som skäl för att införa olika åtgärder mot kriminalitet, exempelvis kontrollinriktade åtgärder. Garland (2001) menar att ett större fokus på otrygghet lett till att brottskontrollen skiftat fokus vilket även påverkat synen på brott. Genom komplicerade relationer mellan olika faktorer, kulturella, politiska, sociala och strukturella, har vad som tidigare setts som ett mindre avvikande beteende nu kommit att ses som ett kriminellt beteende (Garland, 2001).

3.2 Sociala dilemman

Begreppet socialt dilemma beskriver hur människor tänker och resonerar kring det sociala livet genom språkliga diskurser (Billig, Condor, Edwards, Gane, Middleton & Radley, 1988). Människor resonerar på ett komplext och motsägelsefullt sätt om den sociala värld de lever i (Billig et al., 1988), vilket innebär att problem kan förklaras utifrån flera perspektiv. I en polisiär kontext kan detta ses utifrån hur polisen resonerar kring polisanmälningar i skolmiljö.

Billig et al. (1988) problematiserar sociala dilemman utifrån ett socialpsykologiskt perspektiv. De fokuserar inte på den enskilda individens tankar utan på gemensamma men spänningsfyllda föreställningar: "those aspects of socially shared beliefs which give rise to the dilemmatic thinking of individuals." (Billig et al., 1988, s.8). Människors sunda förnuft består av paradoxala resonemang och paradoxer måste finnas för att människor ska kunna resonera (Billig et al., 1988). Ett dilemma utgörs inte av två lika ofördelaktiga utfall, beslutet är ett dilemma vare sig konsekvenserna blir av positivt eller negativt slag. Det viktiga när en individ ska fatta ett beslut är de motstridiga tankarna som finns närvarande i kulturen och samhället. Svårigheten med att fatta ett beslut grundar sig i att positiva och negativa aspekter vägs relativt lika. Vidare gör detta att ett beslutsfattande blir svårt på grund av ovetskap om vad beslutet kan tänkas leda till (Billig et al., 1988).

Sammanfattningsvis argumenterar Billig et al. (1988) för att de negativa och positiva aspekterna som har lika effekt bidrar till en svårighet för individer att fatta beslut för att det finns en vetskap hos individen att resultatet kommer ha en betydelse, men inte vilken. Ett socialt dilemma syftar alltså inte på något politiskt och olösligt, utan det bildar snarare en förutsättning för att en individ ska kunna föra en bred diskussion. Vidare menar Billig et al. (1988) att den sociala kunskap och kontext som dilemman befinner sig i måste tas hänsyn till för att vi ska förstå de svårigheter som finns i ett dilemma.

Billigs et als., (1988) teoretiserande av ideologiska dilemman, som alltså är sociala eftersom de bygger på gemensamma föreställningar, använder jag i denna studie för att analysera de motsättningar som finns i polisens resonemang kring polisanmälningar i skolmiljö.

4. Forskningsmetod

Nedan redogörs studiens forskningsmetod, urval, intervjuguide, datainsamling och analysmetod. Vidare förs en diskussion kring etiska överväganden och studiens pålitlighet, trovärdighet och överförbarhet.

4.1 Metodval

Studien har genomförts med hjälp av kvalitativa forskningsintervjuer. Studien undersöker polisens egna perspektiv på polisanmälningar i skolmiljö och kvalitativa intervjuer är därför

lämpliga för att besvara studiens frågeställningar (Bryman 2011, s.413). En övergripande ambition inom kvalitativ forskningsmetod är att få en förståelse för människors sociala värld (Dalen, 2015; Kvale & Brinkmann, 2014). Den kvalitativa forskningsintervjun är ett samtal mellan intervjuaren och den intervjuade och i samspelet skapas kunskap (Kvale & Brinkmann, 2014).

De kvalitativa intervjuerna som genomförts har varit semistrukturerade, relativt specifika teman och ett antal stödfrågor har formulerats med hjälp av en intervjuguide (Bryman, 2011, s.419). Semistrukturerade intervjuer gör det möjligt för intervjuaren att vara följsam och låta respondenten prata relativt fritt, vilket gör det till en adekvat intervjumetod för att få fram personliga erfarenheter och åsikter (Bryman, 2011, ss.414-415).

4.2 Urval

Urvalet utgår från ett medvetet val av respondenter, ett så kallat avsiktligt urval (Yin, 2013, s.93). Det innebär att urvalet baseras på att respondenterna har en omfattande erfarenhet av studiens ämne (Yin, 2013). Viktigt är att urvalet inte blir för vinklat, en risk om forskaren endast väljer respondenter som antas berätta saker som styrker dennes förutfattade meningar (Yin, 2013). Kriterierna för studiens urval var poliser som arbetar med skolor och barn och därmed kan tänkas komma i kontakt med polisanmälningar i skolmiljö. Urvalet kan därför även sägas vara målinriktat och strategiskt styrt (Bryman, 2011, ss.350-351).

Inledningsvis avgränsades urvalet till poliser i Malmö men efter flertalet nej på grund av hög arbetsbelastning utökades urvalet till hela Skåne. Sex stycken intervjuer gjordes med poliser från större städer och mindre orter, vilket ger en spridning på olika områden poliser arbetar i. Under 2022 skrev jag en rapport hos Polismyndigheten om polisens arbete med och i skolan. Även då framkom det intressanta perspektiv på polisanmälningar i skolmiljö och jag fann ett värde i att återanvända dessa intervjuer i denna studie för att få ett större material att analysera.

4.3 Intervjuguide

Studien genomfördes med hjälp av semistrukturerade intervjuer och en intervjuguide (se bilaga 1). En intervjuguide består av ett antal teman och frågor som anses vara relevanta för studien (Dalen, 2015, ss.35-37). För att få respondenterna att känna sig bekväma i intervjusituationen inleddes intervjuerna med inledande frågor om deras polisroll och

huvudsakliga arbetsuppgifter (Dalen, 2015, s.35). En semistrukturerad intervju är en dialog med intentionen att få svar på något, intervjuguiden används för att hjälpa forskaren att förhålla sig till ämnet utan att vara för statisk (Ryen, 2004, ss.46-47). För de intervjuer som utfördes i höstas användes en annan likartad intervjuguide (se bilaga 2) som bestod av teman och frågor som ansågs vara relevanta för de frågeställningarna som skulle besvaras i den rapporten.

Inledningsvis kontaktades en poliskontakt i Malmö som fick information om studiens syfte och skulle förmedla detta vidare till alla lokalpolisområden i Malmö med syftet att hitta lämpliga poliser som kunde ställa upp på intervju. Endast en områdespolis i Malmö visade intresse för att bli intervjuad. Förfrågan om lämpliga intervjukandidater och information om studiens syfte mejlades då ut till samtliga lokalpolisområden i Skåne. Poliserna som visade intresse för att medverka i studien kontaktades och mer information om studien och intervjun förmedlades. Respondenterna fick frågan om att utföra intervjun digitalt eller fysiskt. Tre intervjuer utfördes via Zoom, en intervju utfördes fysiskt på respondentens arbetsplats och två intervjuer utfördes per telefon. Intervjuerna pågick mellan 40-60 minuter och samtliga spelades in. Genom att spela in intervjuerna försäkras man sig om att inget material går förlorat, men det är viktigt att respondenterna känner sig bekväma med att bli inspelade då det annars kan bidra till att data blir felaktig (Ryen, 2004, ss.56-57). Inom kvalitativ intervjumetod är respondenternas egna berättelser viktiga (Dalen, 2015, s.37) och där kan även inspelningarna vara till hjälp för att få fram ordagranna citat som sedan är viktiga i den kvalitativa analysen.

Intervjuerna som genomfördes i höstas utfördes på liknande sätt. För att få lämpliga respondenter till rapporten kontaktades alla lokalpolisområden i polisregion Bergslagen. I mejlet beskrevs syftet med rapporten och en önskan om att kanslierna skulle sprida vidare förfrågan till poliser som passade de kriterier som satts upp. Vidare kontaktades de poliser som sagt att de kunde ställa upp och intervjuer bokades in. Samtliga intervjuer genomfördes digitalt via polisens egna digitala mötestjänst *Jabber* och spelades in. Intervjuerna varade mellan 40-60 minuter.

Majoriteten av intervjuerna genomfördes digitalt. En nackdel med att utföra intervjuer digitalt är att det kan förekomma tekniska problem. I några av de digitala intervjuerna var internetuppkopplingen svag vilket innebar att samtalet emellanåt stannade upp. Detta kan ha

bidragit negativt då flytet i intervjun kan ha gått förlorad. I en av telefonintervjuerna bröts samtalet på grund av dålig mottagning vilket kan ha påverkat flytet i intervjun negativt.

4.4 Transkribering

De inspelade intervjuerna har transkriberats, vilket är ett tidskrävande arbete (Bryman, 2011, s.429). Samtidigt är transkriberingen en viktig process i forskningen då intervjuerna hörs på nytt och analysarbetet börjar redan där (Ryen, 2004, s.58). De sex intervjuerna som genomfördes för denna studie har transkriberats från början till slut. För de åtta intervjuerna som genomfördes hösten 2022 har endast de delar som anses vara relevanta för studiens frågeställningar transkriberats, av 407 minuter har ungefär 130 minuter transkriberats. Vissa ord som inte anses förändra innehållet har tagits bort i transkriberingen, exempelvis ”eh” och ”liksom”. Detta kan vara nödvändigt att göra då människor ofta stakar sig och inte pratar i fullständiga meningar (Bryman, 2011, s.431). Att en viss redigering görs i transkriberingen bidrar till att det kan bli lättare att läsa och förstå de citat som används i studien utan att innebörden ändras. Min transkribering har varit ordagrann och jag har inte förskönat eller förbättrat det sagda.

4.5 Analys

För att analysera det insamlade materialet har en tematisk analys valts. Det är en rörlig och inte teoretisk bunden analysmetod och den bidrar till att få en detaljrik och djupgående analys (Braun & Clarke, 2006). Tematisk analys är inte en regelrätt metod utan snarare ett verktyg som kan hjälpa en forskare med sin analys och innebär att man urskiljer, genererar och analyserar olika mönster och teman i det empiriska materialet (Braun & Clarke, 2006). Tematisk analys ansågs vara relevant i denna studie då syftet är att undersöka polisens egna erfarenheter och tankar kring polisanmälningar i skolmiljö och den tematiska analysen hjälper till med att få en detaljrik och djupgående analys av det insamlade materialet.

Den tematiska analysen har inspirerats av både en induktiv och en deduktiv ansats. Att ha en induktiv ansats innebär att man utgår från det insamlade materialet och inte från en teori. Forskaren försöker komma fram till en slutsats genom observationer och erfarenheter (Fejes & Thornberg, 2019, s.24). I en deduktiv ansats utgår istället forskaren från en teori och försöker pröva den (Fejes & Thornberg, 2019, s.24). När materialet kodades användes en induktiv ansats då jag inte utgick från några tidigare valda teorier, däremot användes en

deduktiv ansats i ett senare skede, då jag tematiserade det kodade materialet. Detsamma gäller även i den vidare analysen av materialet. Detta eftersom teman togs fram och analyserades utifrån valda teoretiska utgångspunkter.

Den tematiska analysen har utförts i de sex steg som Braun och Clarke (2006, ss.86-93) förespråkar:

Steg 1: Bekantade mig och satte mig in i det insamlade materialet.

Steg 2: Kodade materialet övergripande och hittade det intressanta för studiens frågeställningar.

Steg 3: Genererade olika teman utifrån en analys av det kodade materialet och valda teoretiska utgångspunkter.

Steg 4: Rannsokade och granskade de valda teman.

Steg 5: Tolkade de valda teman för att fastställa och ge namn till dem.

Steg 6: Resultatredovisning skrevs och analysen sammanställdes tillsammans med teoretiska utgångspunkter och studiens frågeställningar. Vidare användes intervjuer för att förtydliga studiens slutsatser.

Kritik mot tematisk analys har Braun och Clarke (2019; 2021) själva framfört. Braun och Clarke (2019) poängterar hur de sett flera fall där den tematiska analysen använts på ett missvisande sätt och de reflekterar över sina egna tillkortakommande. Kvalitativa forskare utvecklar alltid sitt tänkande och den tematiska analysen är därför inte statisk (Braun & Clark, 2021). Braun och Clarke (2019) benämner nu sin tematiska analys för reflexiv tematisk analys då forskaren har en roll i den kunskap som produceras. Kvalitativ forskning är meningsskapande och analysen av data kommer påverkas av forskarens position. Reflexiv tematisk analys handlar om att tolka data och inte om att hitta en absolut sanning (Braun & Clarke, 2019). Jag har tagit hänsyn till reflexiv tematisk analys genom att ifrågasätta mina egna antaganden och reflektera kring de teman som konstruerats. Reflexivitet syftar till att rannsaka hur olika aspekter, personliga men även samhällsliga, påverkar forskningen (Alvesson & Skoldberg, 2017, s.381). Reflexivitet är en viktig del inom kvalitativ forskning som kan hjälpa forskaren att inte fastna i en redan utstakad väg (Alvesson & Skoldberg, 2017, s.383). Vidare handlar reflexivitet om den sociala konstruktionen som en forskning innebär, det finns inte en absolut sanning utan innebörden i en mening är producerad utifrån en tolkning av något (Alvesson & Skoldberg, 2017, s.381). Den kvalitativa analysen i denna

studie kan utifrån detta argumenteras ha ett "specimen perspective" (Alasuutari, 1995, s.63). Det innebär att studien inte direkt säger något om verkligheten eller ens reflekterar verkligheten, istället blir de intervjuade polisernas tankegångar ett exempel på hur ett resonemang kan se ut (Alasuutari, 1995, s.63).

4.6 Etiska överväganden

Etik är ett viktigt begrepp inom forskning och forskningsetik består av tydligt uppsatta principer som utgår från normer som forskarsamhället reflekterat över (Vetenskapsrådet, 2017). Samtidigt poängteras det att forskningsetiken ständigt utvecklas och det gör det till ett komplext och svårdefinierat område (Vetenskapsrådet, 2017). Denna studie har förhållit sig till de fyra etiska principerna, informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Bryman, 2011; jmf Vetenskapsrådet, 2017). Mejlet som skickades ut till de olika lokalpolisområdena våren 2023 innehöll information om studiens syfte. Vidare blev jag kontaktad av de poliser som var villiga att ställa upp på intervju, de fick då vidare information om intervjusituationen och vilka teman som skulle beröras. Intervjuerna som utfördes hösten 2022 följde samma principer. Intervjuerna inleddes med att respondenten gav ett muntligt samtycke till att delta i studien. Muntliga samtycken ansågs vara tillräckliga då de frågor som ställdes i intervjuerna inte ansågs vara personliga eller känsliga, de handlade främst om respondenternas yrkesprofessionella roll. De intervjuade informerades om att deltagandet i studien är frivilligt, deras deltagande är anonymt och möjligheten finns att dra tillbaka sitt deltagande under hela studiens gång. Alla intervjuer spelades in, vilket alla respondenter gav sitt samtycke till. Eftersom de respondenter som intervjuades i höstas inte hade gett sitt samtycke till att delta i denna studie, mejlades de med en förfrågan om att få använda intervjuerna även i denna studie. Alla respondenter gav sitt samtycke till detta. Studien förhåller sig på så vis till informations- och samtyckeskravet (jmf Vetenskapsrådet, 2017). Studien förhåller sig till konfidentialitetskravet genom att respondenterna avidentifieras. Nyttjandekravet togs i beaktning då respondenterna informerades om att intervjuerna endast skulle användas i denna studie och att det endast var jag som skulle ta del av det inspelade materialet. Som forskare behöver man reflektera över den maktrelation som finns i en intervjusituation, det är forskaren som styr riktningen på intervjun och har makten att analysera det insamlade materialet. Därför har mitt mål varit att visa stor respekt både i intervjusituationen och i analysprocessen (Eldén, 2020, s.103).

4.7 Trovärdighet, pålitlighet och överförbarhet

I kvantitativ forskning används begrepp som validitet och reliabilitet för att undersöka forskningens kvalitet. Inom kvalitativ forskning kan dessa kriterier inte sägas vara tillämpbara; istället har det tagits fram alternativa kriterier (Bryman, 2011, ss.352-354). Eftersom denna studie är kvalitativ, utgår jag och förhåller mig till kriterierna trovärdighet, pålitlighet och överförbarhet.

Om studien undersöker det som den avser att undersöka har den uppfyllt kriteriet för trovärdighet (Bryman, 2011, s.354). Ett sätt att försäkra sig om att detta kriterium uppfylls är att låta respondenterna läsa materialet innan det färdigställs helt och hållet, för att de ska kunna kommentera ifall studien undersöker det som den avsett. Detta är inte något som respondenterna i denna studie fått möjlighet till, vilket kan minska studiens trovärdighet. Däremot har jag under hela processen haft studiens syfte i åtanke och på det sättet har kriteriet tagits i beaktning.

För att en studie ska uppfylla kriteriet pålitlighet krävs det att forskaren är transparent med hela forskningsprocessen (Bryman, 2011, s.355). Genom att redogöra för hur jag gått tillväga i de olika stegen och redovisat för de problem och svårigheter som funnits så har studiens pålitlighet stärkts.

När det gäller en studies överförbarhet menar Bryman (2011, s.355) att det handlar om i vilken utsträckning studiens resultat kan vara överförbart i andra sammanhang. Viktigt att poängtera är att det inte handlar om att resultatet ska vara generaliserbart som i kvantitativ forskning, utan att överförbarhet är en rimlighetsbedömning som utgörs av läsaren och inte forskaren. Genom att redogöra för den spridning över respondenternas arbetsort som finns i studien kan det bidra till att förstärka studiens överförbarhet.

5. Resultat och analys

I detta avsnitt redovisas studiens resultat som framkommit utifrån de 14 intervjuer som genomförts. Med hjälp av en tematisk analys och kodning av det insamlade materialet har tre teman tagits fram som redovisas och analyseras utifrån studiens teoretiska utgångspunkter. De temana är: *Polisanmälningar utifrån kontrollkulturen*, *Polisanmälningar som brottsförebyggande* och *Polisanmälningar som dilemma*.

5.1 Polisanmälningar utifrån kontrollkulturen

5.1.1 Skydd gentemot samhället och offret

Flertalet av respondenterna konstaterar att skolorna är flitiga med att polisanmäla men att det inte alltid varit så. En etablerad kontakt mellan polis och skola, menar respondenterna, ökar anmälningsbenägenheten hos skolorna. Samtidigt påpekar flera av respondenterna att det kan skilja sig åt en del mellan skolor, där vissa anmäler i princip allt medan vissa skolor istället hanterar händelser själva. En anledning till detta menar några av respondenterna kan bero på att skolorna vill upprätthålla ett ”gott rykte” och att det inte ser bra ut om en skola har många polisanmälningar. En av respondenterna säger att han till viss mån kan förstå skolans resonemang och han påpekar att han själv aldrig hade satt sina barn i en skola där antalet polisanmälningar är mycket höga. Däremot framkommer det från flera respondenter att om en skola inte polisanmäler de händelser som sker så finns det ingenting konkret polisen kan arbeta med. En av respondenterna berättar om svårigheterna att arbeta med skolan om de inte anmäler de brott som begås.

Och sen tycker jag egentligen att om det inte görs en polisanmälan så vet vi inte om att det är ett problem. [...] Då kan vi inte förlägga resursen här. Och lite så är det både med skolor och områden så här att ja, men sköter du det själv och har en tystnadskultur. Ja, men då är det jättesvårt för oss att komma, när ni kommer fram och säger att ni vill ha polisens närvaro mer, när det på pappret inte är så många anmälningar.

Genom polisanmälningar kan polisen få reda på var resurser ska läggas och tillsammans med skolan arbeta med den problematiken och återta kontrollen. Några av respondenterna framhåller hur de kan prata med skolor och rektorer och tydliggöra hur viktigt det är att de anmäler när ett brott begås. En respondent påpekar att anmälningsbenägenheten måste bli högre och att det inte duger att skolan själva hanterar brott. Risken om skolan gör det, menar hon, är att allt ansvar faller på skolan och det finns ingen hjälp att få från andra. Några av respondenterna menar att det ökar risken för en eskalering. Vid fråga om respondenterna upplevt att skolor inte anmäler för att de inte vill ha dåligt rykte svarade en respondent:

Ja men jag har några såna konkreta händelser, där det blir att vi kommer in kanske i ett senare skede och då har det sparat ur [...] och då har man ju hört att

det här och det här och det här har hänt på skolan men det har inte anmälts. [...] Sen om det är på grund av att man inte vill ha dåligt rykte eller tycker att det inte var brottsligt 'så vi försökte hantera det.' Skulle skolan också ringa oss så fort nån puttar nån eller så, är det ju också en ohållbar situation. [...] Det blir ju ofta en mycket större händelse om man undviker att ta tag i det tidigt, om man sopar det under mattan.

Vidare poängterar respondenterna att polisanmälningar i skolmiljö även kan hjälpa offret. En polisanmälan mot en elev uppmärksammar offret och visar att det som den blivit utsatt för inte varit acceptabelt. En av respondenterna påpekar följande kring samverkan mellan skolan och polisen:

Du är utsatt och det har inte varit okej och vuxenvärlden ser det och vi tar tag i det. Så att ja, det är klart det blir en konflikt, mellan var man, hur man ska se det, men någonstans så tror jag ändå det är väldigt viktigt att offret får en upprättelse.

Några av respondenterna konstaterar att det kan finnas en rädsla hos lärare att polisanmäla elever då det innebär att de måste vittna mot sina elever. En respondent påpekar att anledningen är att det finns många lärare som känner sig hotade av elever, särskilt av elever som de vet har syskon eller andra familjemedlemmar som är involverade i kriminalitet. En respondent berättar om en situation där en lärare bevittnat ett allvarligt brott mellan två elever men vägrat att ställa upp som vittne. Respondenten menar att detta inte är acceptabelt då det inte ger "bra signaler" till eleverna och det ökar otryggheten i skolan. Den elev som då blivit utsatt för ett brott får inget stöd av läraren. En respondent påtalar att när skolor inte anmäler händelser som sker i skolmiljö så lämnar det istället över ansvaret på offret och dennes föräldrar:

... men är ditt barn utsatt så får du göra en polisanmälan och det som händer då, det är ju att där står ju vem det är som har anmält på den här anmälan och är man då utsatt redan så är det ju inte så, då är det nog nånting man drar sig för när den som mobbar en kanske får hem kallelse eller, och den misstänkte har ju rätt att ta del av undersökningen och då får man reda på vem som har anmält istället för att skolan säger att vi har nolltolerans och vi kommer anmäla. Då kan skolan stå som anmälare och då lyfter man ju liksom det här ifrån offret.

Respondenten resonerar kring risken för en dubbel utsatthet för offret om skolan inte polisanmäler då gärningspersonen får reda på att det är offret som anmält. Några av respondenterna menar att om skolan tar på sig ansvaret att anmäla så kan offret skyddas från den dubbla utsattheten. Resonemanget visar på ett starkt brottsofferperspektiv där det är offret som ska skyddas, vilket överensstämmer med den utveckling i samhället, där brottsoffret fått ett större fokus, som Garland (2001) och Tham (2019) menar har skett.

Respondenternas resonemang om varför skolor ska polisanmäla elever under 15 år är bland annat att det uppmärksammar problematiken som finns i skolan vilket i sin tur leder till att polisen kan prioritera skolor med de största utmaningarna. Om skolan däremot hanterar problematiken själva finns det en risk att det eskalerar, vilket i sin tur skapar en otrygg miljö för alla elever. Detta tankesätt kan jämföras med hur Garland (2001, s.171) menar att det i samhället blivit ett större fokus på tryggheten och att samhällets medborgare ska skyddas. Polisanmälningar i skolmiljö kan utifrån detta ses som ett hjälpmedel för att stärka kontrollen i skolan och upprätta en trygg och säker miljö för eleverna. Vidare menar Garland (2001) även att kriminalpolitiken har lagt ett större fokus på brottsoffret och deras upprättelse, vilket även ses i respondenternas resonemang om att vuxenvärlden måste ”stå upp” för dem som utsätts för brott i skolan. En polisanmälan kan bidra till detta och visa att det offret utsatts för inte ska accepteras, det kan visa på att skolan är på offrets sida om en polisanmälan görs. Respondenterna resonerar i termer av att om skolan tar ansvaret för polisanmälan behöver inte offret ta det ansvaret och riskera att hamna i en ännu mer utsatt position. Vidare för dock flera respondenter fram att det även finns ett fokus på gärningspersonen och en respondent påpekar:

Vi är ju egentligen bara till för brottsoffret där och sen så fånga upp och lämna vidare. Ja, både brottsoffer och gärningsperson. [...] Och när det är så små barn så är ju bägge parter offer egentligen, men det är fortfarande en utsatt som ska känna sig trygg igen och som ska få hjälp.

Citatet visar på en tudelad reflektion kring brottsoffer och gärningspersoner, där gärningspersonen också ses som ett offer på grund av den unga åldern. Samtidigt krävs det att fokus är på offret då den ska skyddas och känna sig trygg. Resonemanget kan ses utifrån Billig et als., (1988) tankar kring sociala dilemman, det finns en tydlig motsättning och det blir svårt att fatta ett beslut om var resurserna ska läggas. Vidare visar respondentens

resonemang även på en skillnad mot Garlands (2001) beskrivning om offrets starka position i samhället eftersom gärningspersonen också ses som ett offer och inte endast som en brottsling som ska kontrolleras och låsas in. Skillnaden kan bero på, utifrån vad respondenten säger ”Och när det är så små barn så är ju bägge parter offer egentligen”, gärningspersonernas unga ålder och att de också är utsatta. Resonemanget hade kunnat se annorlunda ut ifall det var en vuxen som hade begått ett brott och då varit mer likställt med hur Garland (2001) beskriver synen på offer och förövare som två motpoler. När det gäller barn blir det mer av ett socialt dilemma.

5.1.2 Kontroll av individen

Flera av respondenterna påpekar vikten av att skolan polisanmäler barn under 15 år när de begår ett brott med anledning av de signaler det kan sända ut. Majoriteten av respondenterna menar att polisanmälan kan vara betydelsefull för att visa för en person som begått en handling att det inte varit okej. Två av respondenterna resonerar kring det brottsförebyggande syftet en polisanmälan och polisens närvaro i skolan kan ha:

För vad sänder det för signaler annars? Att det är okej? Nej, det, det ska, det ska vara ordning och reda i leden liksom.

Sen så klart det här med att berätta hur man beter sig och vad som faktiskt är brottsligt och inte, det är ju många saker som de inte ens, som de gör, som de inte ens vet är brott. Speciellt med, tänker jag det här med alla filmer som sprids [...]. Det är ju ett brott att sprida de här filmerna hela tiden men det har de ju ingen aning om.

Genom polisanmälan kan man, påpekar några av respondenterna, visa tydligt på vad som är rätt och fel i samhället. En del av respondenterna menar att polisanmälningar visar allvarlighetsgraden i de handlingar som begåtts. Om en elev begår en handling i skolan som antas vara brottslig är det viktigt att det blir konsekvenser menar flera av respondenterna. Om skolan förbiser elevernas oacceptabla beteende så kan de inte lära sig av sina misstag.

Alltså, i min värld så är det ju vi vuxna som ska se till så att barn inte begår fel och begår dem fel, så måste vi upplysa dem om vilka fel de har gjort. För mig är det ganska självklart. Så jag uppfostrar mina egna barn. Jag har tydliga ramar och regler och innanför de ramarna och reglerna så är det ofantligt mycket kärlek. Så

jag tror det ska funka. Förklarar jag liksom inte för dem när de har gjort något fel eller ger någon konsekvens för att de har gjort något fel, då lär de sig aldrig. Och då flyttar man hela tiden på den här gränsen, vad som är okej.

Flera respondenter argumenterar för nolltolerans mot brott. En respondent berättar att i den kommun hon jobbar i har alla skolor en drogpolicy och en nolltolerans mot droger, på samma sätt menar hon att det borde vara med brott. Några av respondenterna menar att en nolltolerans mot brott i skolan signalerar att ett visst typ av beteende inte accepteras och en polisanmälan tydliggör den gränsdragningen. I citatet nedan menar en av respondenterna att polisanmälningar och en nolltolerans mot brott kan ha en brottspreventiv effekt:

Ja men alltså vet man att det är liksom nolltolerans på en skola och att skolan gör polisanmälningar så kan det ju absolut ha det, det tror jag. Men vet man att skolan man går på aldrig gör polisanmälningar så kanske man tenderar att göra fler brott här.

En polisanmälan kan på det sättet också agera avskräckande för vissa elever, dock främst gällande barn som precis fyllt 15 år, menar några av respondenterna.

Men sen för vissa barn kanske det är avskräckande att det har gjorts en polisanmälan, men jag tror framförallt att de här som stoppas första gången vid enklare brottslighet när de är precis fyllda 15, där tror jag att, där tror jag att det är väldigt avskräckande i många fall.

Ja, det, det är, är de under femton så är det ingenting som hamnar i brottsregistret ändå ju. Men är de över 15 år och så, det sätter ju lite mer på spel.

Utifrån respondenternas resonemang kring den avskräckande effekten av polisanmälningar och en nolltolerans mot brott kan det förstås som att om eleverna har vetskapen om att de med största sannolikhet kommer att bli anmälda om de begår en brottslig handling så kommer de avstå från det. Resonemanget kan förstås utifrån Garlands (2001) beskrivning om den ökade kontrollen av individen i samhället, det överhängande hotet om att bli polisanmäld hjälper till att kontrollera eleverna. Flera av respondenterna framhåller att polisanmälningar kan användas för att tydliggöra vad som är rätt och fel och markera när ett beteende inte är accepterat av samhället. Respondenternas resonemang kan jämföras med Garlands (2001,

s.102) beskrivning av hur samhället gått från att ha en optimistisk syn på människan till en pessimistisk syn där det istället handlar om att kontrollera beteenden och disciplinera människor. Majoriteten av respondenterna understryker att det är viktigt att skolan polisanmäler elever, resonemanget ligger nära Garlands (2001, ss.198-199) iakttagelser om en hårdare kontroll av individer i samhället. Polisanmälningar kan i detta resonemang ha ett syfte att agera disciplinerande.

5.2 Polisanmälningar som brottsförebyggande

Respondenterna anser även att polisanmälningar i skolmiljö avseende barn under 15 år kan vara brottsförebyggande, då argumenterar man i termer av att upptäcka barn i risk och hjälpa dessa för att uppnå sin fulla potential snarare än i termer av att kontrollera ett ovälkommet beteende. Flertalet respondenter påpekar hur ett nära samarbete mellan polisen och skolan kan bidra till att lättare hitta barn som befinner sig i risk för att utveckla ett kriminellt beteende. Några av respondenterna menar att om skolan polisanmäler mer och inte endast grova brott kan polisen och samhället få upp ögonen för dessa individer.

De [rektorer] förstår även liksom vinsten, vinningen är att ha den här relationen, att vi liksom hjälps åt och sätta gränser och beivra brott, och ja och fånga upp de här ungdomarna som kanske hamnar på glid och kunna göra någonting i tidig ålder.

Vidare poängterar respondenterna att de anser att skolor ska polisanmäla ”allt” som kan anses vara brott och att det är bättre att göra för många polisanmälningar än att man missar något viktigt som kan förhindra att fler brott sker. När det gäller polisanmälningar mot barn som är under 15 år, och alltså inte straffmyndiga, läggs vanligtvis utredningarna ned.

många [polisanmälningar] som kommer in från skolan är under 15 år och där, de utreder vi ganska sällan de brotten, mest så överlämnar vi dem till socialtjänsten. Det är de grövre brott vi utreder, de med åklagare som förundersökningsledare, men annars så är det mest att jag bara ger socialtjänsten information och sen så stänger jag ärendet hos mig.

På grund av att polisanmälningarna vanligtvis inte leder till polisiära utredningar så konstaterar flera respondenter att det inte finns en risk för skolan att polisanmäla, för om det

inte är ett brott som begåtts så kommer ingen skada vara gjord. Respondenterna menar att en hög anmälningsbenägenhet leder till att barn i risk upptäcks och får uppmärksamhet riktad mot sig.

Egentligen så är det ju bättre att göra en anmälan enligt min åsikt och sen så det som händer är att det blir nerlagt direkt om polisen inte har förutsättningar att utreda brott och då, det är ett minimalt jobb för oss. Men det kanske är en jättestor skillnad i slutändan för både offret och för förövaren då så att säga, det kan ju bli det som är som är vändpunkten, att man ser att vuxenvärlden reagerar. Så jag tycker är man osäker så är det bättre att göra en anmälan.

Respondentens resonemang kan tolkas som att skolan ska anmäla ”allt” som kan uppfattas som ett brott. När respondenten säger ”Så jag tycker är man osäker så är det bättre att göra en anmäla” kan det tolkas i överensstämmelse med Garlands (2001) reflektion kring känslighetskulturen som skapats i samhället. Allt kan i princip vara ett brott och därför är det viktigt att uppmärksamma alla händelser, även mindre allvarliga. Fortsättningsvis resonerar majoriteten av respondenterna att polisanmälningar mot barn under 15 år kan hjälpa till att tidigt bryta ett normbrytande beteende. Genom att tidigt upptäcka barn som befinner sig i en risk för utvecklad kriminalitet kan insatser sättas in tidigt mot dessa barn.

Du kan ju kanske se på en individ då, säg från att de är 11, 12 år, där börjar ju barn ändå utmärka sig och de här anmälningarna, även om det inte leder till någonting så kanske man kan få en bild av att ja, men här har vi ett problem som vi kanske behöver ta tag i innan det blir allvarligt.

Alltså, idag är det ju allvarlig brottslighet vissa som är under 15 år gör eller är inne på väldigt farliga vägval i livet. Det kanske är deras enda räddning att det görs en anmälan fast de är under 15 år.

Majoriteten av respondenterna tycker det är viktigt att skolan polisanmäler elever, även när det kommer till barn under 15 år. Anledningen, menar respondenterna, är att det kan vara ett sätt att tidigt upptäcka elever som befinner sig i risk för att fortsätta på en kriminell bana. Detta kan leda till, påpekar några av respondenterna, att ett normbrytande beteende kan stoppas i en tidig ålder. Respondenternas tankar kring polisanmälningar av barn under 15 år och att det är bättre att anmäla för mycket än för lite kan förstås utifrån Garlands (2001) teori

om att det i samhället har skapats en känslighetskultur gentemot brott. Samhällets syn på brott har förändrats och beteenden som tidigare setts som ett avvikande beteende har nu fått en betydelse som mer problematiskt och som ett brottsligt beteende, vilket kan jämföras med hur respondenterna menar att det redan i tidig ålder går att se beteenden som kan utvecklas till ännu mer kriminella. Det tyder på att det finns en relativt snäv syn på vad ett brott är och att mindre förseelser i skolmiljö kan vara ett tecken på att ett barn ligger i en riskzon för att utveckla ett kriminellt beteende. Det innebär att saker som tidigare kanske förbisetts nu uppmärksammas och händelser som tidigare varit skolans att hantera nu blir en rättslig sak.

5.3 Polisanmälningar som dilemma

Majoriteten av respondenterna betonar vikten av att skolan ska polisanmäla, även när det gäller barn som är under 15 år som inte är straffmyndiga. Anledningarna som framkommer i intervjuerna är att polisanmälningarna både kan vara disciplinerande och brottsförebyggande. Flera av respondenterna försvarar nolltolerans mot brott och att allt brottsligt som sker i skolmiljö ska polisanmälas; det ska vara lika för alla och skolan ska spegla hur det ser ut i resten av samhället. Samtidigt säger några av respondenterna att det är omöjligt för skolan att polisanmäla ”allt”. Det framhålls att det kan vara en svår diskussion när det kommer till hur skolan ska anmäla, i många fall är det inte svart och vitt. Nedanstående utdrag visar på det här dilemmat i respondenternas resonemang:

Det är ju samtidigt barn och det har alltid funnits att man blir osams, att det kanske blir en för hård spark på fotbollen. Så det är jättesvårt när man inte varit där och sett det, själva händelsen, och sitta och säga att det här skulle ni anmält, inte det här.

Ibland kan man ju undra. Barn har ju konflikter och är det inte speciellt allvarligt och så där, konsekvenstänket finns ju inte. Mindre bråk mellan ungdomar eller att de vråker ur sig nåt, det kanske inte behöver bli en polissak av det. [...] Lite tjafs och bråk får man ju leva med i skolan.

Flera av respondenterna påpekar att det alltid kommer finnas barn som inte kommer överens med varandra, vilket gör det svårt att veta var gränsen går. Det i sin tur gör det komplicerat för skolan att veta när de ska anmäla och inte. En respondent betonar att barn gör ”dumma saker” ibland och det krävs inte alltid en polisanmälan utan det viktiga är att det sker en

förändring, det kanske inte finns något syfte med att barnet hamnar i belastningsregistret. Några av respondenterna resonerar kring om polisanmälningar även kan leda till en stigmatiserande effekt och faktiskt bidra till att barnet kommer längre in i kriminaliteten istället för att ett normbrytande beteende stoppas. Följande utdrag visar på respondenternas resonemang kring den risk för stämpling som finns med polisanmälningar.

... det har vi ju hört från många också att, ja nu är jag ändå anmäld så skit samma, att man har det tankesättet. [...] Och för vissa är det ju upplyftande. Att det, det stärker ännu mer deras identitet, att de har blivit polisanmälda och varit på rättegångar och varit placerade och allt vad det är. Då är det nån och lita på i den kriminella sfären, tyvärr så.

Ja men, det är ju samma risk med att vi visar oss i skolan, samma risk med att vi kontrollerar människor, det är ju nåt vi hela tiden måste leva med, att inte stämpla in folk i kriminalitet. [...] det är klart att vi måste kontrollera folk, men vi måste göra det på ett sätt, som inte markerar ut dem som fokuspersoner eller som extremt kriminella [...] Men just polisanmälningar när man är så liten det tror jag inte, det är så, det sker så sällan och det är inte alls den utsträckningen att den risken finns tror jag i nuläget.

Det finns tankar hos respondenterna som visar att de upplever och tror att det kan vara stämplande för barn som blir polisanmälda men samtidigt uppfattar man det inte som någon större fara. En av respondenterna poängterar det starka förtroendet hon har för sin myndighet och hur hon litar på att poliser arbetar på ett sätt som ser till att människor inte blir stämplade av polisanmälningar. Dessutom påpekar majoriteten av respondenterna vikten av att polisanmäla och att skolan måste bli ännu bättre på det. Detta kan ställas i likhet med Billigs et als. (1988) resonemang kring sociala dilemman. I polisens diskussion mellan att kontrollera samt bryta ett normbrytande beteende och risken med att driva barn in i kriminalitet finns det tydliga motstridigheter. Samtidigt är det viktigt att dessa tudelade åsikter finns då det enligt Billig et als. (1988) krävs för att det ska gå och resonera. Det bidrar till att det för poliserna blir svårt att fatta beslut om i vilken utsträckning de tycker skolor ska anmäla då utfallet är oförutsägbart.

Majoriteten av respondenterna tycker att regeringens tillsatta utredning, om att skolan skulle bli skyldiga att polisanmäla allt brottsligt som sker i skolmiljö, är något positivt. Det finns en

förhoppning hos respondenterna att det skulle bidra till att det blir mer lika över hela landet och att skolorna börjar agera på ett mer likartat sätt, vilket kan minska ojämlikheten för eleverna. Samtidigt poängteras det av några av respondenterna att trycket på polisen skulle kunna öka rejält och att det kanske inte finns resurser för att hantera alla anmälningar som kommer in.

Det skulle ju bli väldigt mycket för polisen och hantera. Så som inte skulle vara polisiärt eftersom det skulle ju vara ganska många unga barn. Det är svårt att säga, det finns väl olika aspekter på det tänker jag som jag sa innan, det finns ju fördelar för skolan och visa på saker, men det finns ju inte, alltså för att anmäla det till polisen i sig gör ju ingen nytta för de inblandade i ärendet. Utan det viktigaste är ju att skolan tar tag i det själva. Sen som jag sa innan så finns det säkert positiva saker på det sättet att då ser man ju, där det liksom, en transparens vad som händer på respektive skola. Så jag vet inte, för och nackdelar.

Detta visar på att det finns flera perspektiv på polisanmälningar i skolmiljö och att det finns en tudelad diskussion, rentav tvivel över anmälningarnas förmodat goda konsekvenser. Det framhålls både mycket positiva aspekter av polisanmälningar men även negativa aspekter, som att det kan vara stämplande och förstärka en kriminell identitet. Dessutom resoneras det kring att polisanmälningar av barn under 15 år i de flesta fall inte leder till några polisiära åtgärder, vilket kan göra att polisanmälan inte fyller ett syfte överhuvudtaget. Respondenternas resonemang innehåller en del motstridigheter, vilket Billing et al. (1988) menar är nödvändigt för att en diskussion kring ett ämne ska kunna existera. Respondenterna resonerar kring positiva och negativa aspekter kring polisanmälningar av barn under 15 år och i skolmiljö och detta kan förstås utifrån Billings et als. (1988) definition av ett socialt dilemma. De för- och nackdelar som uppmärksammas av respondenterna visar tydligt på den tudelade diskussionen som finns kring polisanmälningar i skolmiljö när det kommer till barn under 15 år. Det antas både vara någonting positivt i och med att polisanmälningar kan uppmärksamma problem samtidigt som det påpekas att en polisanmälan mot ett barn under 15 år i princip alltid läggs ner och att det egentligen inte gör någon skillnad i längden. I respondenternas resonemang går det att finna en tydlig norm om att ”allt” ska anmälas som kan grundas i Garlands (2001, s.164) beskrivning om hur synen på brott förändrats: ”Citizens became crime-conscious, attuned to the crime problem, and many exhibit high levels of fear and anxiety.” Människor har blivit medvetna om brott på ett annat sätt och fler handlingar

ses som brottsliga. Samtidigt som det också påpekas av respondenterna att det är en omöjlighet att anmäla allt, dels för att det blir en alldeles för stor arbetsbörda och polisen kommer inte ha tid att gå igenom allt men även för att en viss typ av bråk är naturligt för barn och behöver inte innebära en risk för att ett kriminellt beteende ska utvecklas. I respondenternas resonemang går det alltså att finna en tanke kring att det ska råda nolltolerans mot brott och att en nolltolerans mot brott tydligt visar vilka beteenden som är oacceptabla. Samtidigt finns det då även vissa respondenter som påpekar problematiken med en hög anmälningsbenägenhet. Denna konflikt som finns i polisernas resonemang går tydligt att förstå sig på utifrån Billig et al. (1988) och polisanmälningar i skolmiljö blir ett socialt dilemma. En hög anmälningsbenägenhet kan även bidra till att skapa för mycket kriminalitet, där alla avvikande beteenden ses som brottsliga beteenden vilket överensstämmer med samhällets känslighetskultur gentemot brott. Det bidrar till att många fler handlingar som begås av barn hanteras polisiärt istället för att skolan hanterar dem vilket gör att skolans ansvar för elevers trygghet försvinner. Samtidigt är det flera respondenter som påpekar vikten av samverkan mellan polisen och skolan och att det är tillsammans man kan arbeta brottsförebyggande. Polisens vilja att skolan ska anmäla allt och viljan om en samverkan där inte allt enbart ska hanteras av polisen kan ses som ett socialt dilemma (Billig et al., 1988) i och med de paradoxala tankarna som förekommer.

5.4 Sammanfattning

Polisanmälningar i skolmiljö på elever under 15 år ses av respondenterna som ett hjälpmedel för att uppmärksamma problem i skolan och få information om var resurser ska sättas in för att öka tryggheten i skolan. I respondenternas utsagor finns det ett stort fokus på offret och dennes rätt att få upprättelse och uppbackning. Detta kan förstås utifrån Garlands (2001) iakttagelse om att det i samhället blivit ett stort fokus på trygghet, på att skydda samhällsmedborgarna och offrets stärkta roll. Polisanmälningar kan, enligt respondenterna, visa eleverna vad som är rätt och fel och kan vara ett sätt att kontrollera beteenden och disciplinera individer. Det poängteras även att polisanmälningar kan vara brottsförebyggande då man tidigt kan upptäcka och stoppa normbrytande beteenden. Respondenterna menar att det är bättre att anmäla för mycket än för lite och detta resonemang överensstämmer med Garlands (2001) teori om känslighetskulturen gentemot brott som skapats i samhället. Numera ses ett avvikande beteende som ett brottsligt beteende och det behöver därför polisanmälas.

Respondenternas diskussioner kring polisanmälningar i skolmiljö och de positiva och negativa effekterna av dem kan förstås utifrån Billig et als. (1988) begrepp socialt dilemma. Det finns en stark tanke om att ”allt” borde polisanmälas samtidigt som problematiken kring detta också framgår i deras utsagor. Det finns en risk att polisen inte har möjlighet att hantera allt som kommer in och att det kan skapa mer brottslighet där ett litet bråk mellan två elever blir en polisiär angelägenhet. Det är de här motsägelserna som gör, enligt Billig et al. (1988), att det går att föra en diskussion kring ämnet.

6. Avslutande diskussion

6.1 Resultatet i relation till tidigare forskning

Studiens syfte har varit att undersöka hur poliser resonerar kring polisanmälningar i skolmiljö, framförallt när det kommer till barn som är under 15 år. Studien har undersökt vilka syften som polisen anser en polisanmälan har och vilka för- och nackdelar som finns, detta för att få en djupare förståelse för ämnet.

Studiens första frågeställning är *Vilka anledningar anser poliser det finns för att skolor ska polisanmäla barn under 15 år som begår brott i skolmiljö?* Tidigare forskning visar att skolan är en viktig institution när det kommer till barns utveckling och genom ett barns starka band till skolan kan unga förhindras att hamna i kriminalitet (Sandahl, 2022). Vidare ses även polisanmälningar i skolmiljö som ett hjälpmedel som kan få stopp på ett normbrytande beteende och agera brottsförebyggande (Stigsdotter Ekberg, 2010; Vainik, 2017). Dessa anledningar framkommer även i denna studie och kan ses som de huvudsakliga orsakerna till att poliser anser att skolor ska polisanmäla elever under 15 år. Vidare framkommer det i denna studie en vilja kring att det i skolan ska finnas en nolltolerans mot brott och att skolans anmälningsbenägenhet måste ökas. Tidigare forskning visar att synen på brott i skolan har förändrats och att nolltolerans mot brott blivit vanligare (Lunneblad & Johansson, 2019, Stigsdotter Ekberg, 2010). Respondenterna i denna studie menar att det är bättre att anmäla för mycket än för lite vilket förstås som att även lindrigare handlingar ska anmälas, vilket överensstämmer med Estradas (2022) iakttagelser kring att det inte endast är grövre brottslighet som nu anmäls i skolorna. Enligt tidigare forskning finns det en kluven syn på polisanmälningar när det kommer till barn under 15 år, antingen ses barnet som ett problem eller så ses det som att det har ett problem (Stigsdotter Ekberg, 2010; Vainik, 2017). En

polisansmälningen är i och med detta till för att barnet ska kontrolleras och korrigeras eller så är det ett hjälpmedel för att upptäcka barn som behöver stöd. Båda dessa tankar går att se i denna studie och polisernas resonemang innehåller båda synsätten vilket leder oss in på polisansmälningar som ett socialt dilemma.

Utifrån studiens andra frågeställning: *Hur resonerar poliser kring positiva och negativa aspekter av polisansmälningar i skolmiljö?* går det att se att polisansmälningar är ett socialt dilemma för polisen. Det framförs både fördelar och nackdelar och det går att finna flera motsägelser i det respondenterna framför. Tidigare forskning kring polisens roll i skolan har visat på att det finns en stor risk för att elever stämplas (Lieberman et al., 2014; Hullenaar et al., 2021). Det menas att det finns en fara för när en ungdom väl kommit in i rättssystemet att det är svårt att ta sig därifrån. Detta är en diskussion som även förs av respondenterna i denna studie och de är medvetna om den risken men tror ändå att polisansmälningar i skolmiljö är nödvändigt för att förhindra ett fortsatt kriminellt beteende. Vidare påpekar flera av respondenterna att de anser att skolan ska polisansmäla "allt" vilket stämmer överens med vad tidigare forskning visar på hur synen på polisansmälningar förändrats i Sverige (Wahlgren, 2014; Estrada, 2022; Lunneblad & Johansson, 2019, Stigsdotter Ekberg, 2010). Samtidigt framkommer en tudelad diskussion från respondenterna eftersom det anses vara omöjligt att anmäla allt och att det kräver oerhörda resurser. Dessutom framförs det från respondenterna en annan problematik kring att anmäla allt som grundar sig i att allt inte borde anmälas då det antas vara naturligt att barn bråkar och tjafsar. Tidigare forskning visar även på att skolpersonal har svårt att veta när de ska anmäla på grund av denna svåra skiljelinje (Stigsdotter Ekberg, 2010; Lunneblad & Johansson, 2019). I denna studie framkommer det att polisansmälningar i skolmiljö inte bara är svart och vitt utan att det är ett komplext socialt dilemma.

Avslutningsvis visar studien på att det finns en komplicerad och tudelad diskussion kring polisansmälningar i skolmiljö utifrån polisens perspektiv. Utifrån de teoretiska utgångspunkterna har studiens fokus varit på polisansmälningars syfte utifrån kontrollkulturen och det sociala dilemma som polisansmälningar i skolmiljö innebär för poliser. Dock framgår det en framförallt positiv bild till polisansmälningar i skolmiljö och majoriteten av respondenterna är positivt inställda till den utredning som regeringen tillsatt kring att skolan ska bli skyldiga att polisansmäla elever vid misstanke om brottslighet. Vidare blir det därför intressant att följa utvecklingen och se vad regeringens utredning kommer fram till.

6.2 Studiens bidrag till forskningsfältet

Studien stämmer till viss del överens med den tidigare forskningen kring ämnet som presenterats. Den tidigare forskning som finns på ämnet har skildrats utifrån rektorer och andra yrkesroller inom skolan. Det perspektivet är mycket viktigt eftersom det är de som kommer i kontakt med eleverna i första hand och även de som polisanmäler elever. Samtidigt är även polisens perspektiv viktigt då det är de som får hantera anmälningarna. Denna studie kan bidra med nya perspektiv på vilka syften polisanmälningar fyller och vilka positiva och negativa effekter polisen resonerar kring att polisanmälningar har. Studien kan fylla en kunskapslucka i ämnet och bidra till en bredare diskussion.

6.3 Framtida forskning

Denna studie syftar till att undersöka polisens perspektiv på polisanmälningar i skolmiljö när det kommer till barn under 15 år. Vidare berörs det hur elever påverkas och vad polisen tror att polisanmälningar fyller för syfte. Det hade därför kunnat vara av betydelse att undersöka detta från elevers perspektiv och hur de upplever en polisanmälan. Utifrån detta kan man få en mer heltäckande bild av ämnet då alla parter perspektiv inkluderas.

6.4 Studiens begränsningar

En begränsning av studien är att det endast är ett fåtal respondenter med och att det inte är utspjutt över hela landet utan koncentrerat till två olika områden. Det kan bidra till att ämnet inte förstås ur ett större perspektiv och respondenternas resonemang kan inte antas representera hela Polismyndigheten. Det kan påverka studiens överförbarhet negativt. Samtidigt är inte det heller studiens mål utan studiens mål är att få ett stickprov på hur det kan se ut.

En annan begränsning med studien är att synen på polisanmälningar endast har undersökts utifrån polisens perspektiv. Deras syn på hur skolan agerar och hur elever reagerar kan inte konstateras stämma överens med hur det faktiskt ser ut i verkligheten och att endast ha det perspektivet kan minska studiens trovärdighet. För att få en helhetsbild hade det krävts att både elevernas och skolpersonalens syn på polisanmälningar inkluderades.

Vidare kan även de valda teoretiska utgångspunkterna innebära en begränsning för studien eftersom resultatet har tolkats utifrån dessa. Garlands (2001) beskrivningar av

kontrollkulturen och Billig et als. (1988) begrepp socialt dilemma har använts för att analysera det insamlade materialet. Avgränsningen till endast dessa teoretiska utgångspunkter kan ha medfört att andra tänkvärda perspektiv har missats, då de teoretiska utgångspunkterna var satta när analysen av materialet gjordes.

7. Referenslista

Alvesson, Mats & Sköldböck, Kaj. (2017). *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Tredje upplagan Lund: Studentlitteratur

Alasuutari, Pertti. (1995). *Researching culture: qualitative method and cultural studies*. London: Sage

Billig, Michael; Condor, Susan; Edwards, Derek; Gane, Mike; Middleton, David & Radley, Alan. (1988). *Ideological dilemmas: a social psychology of everyday thinking*. London: Sage

Braun, Virginia & Clarke, Victoria. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), ss.77-101
DOI: <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Braun, Virginia & Clarke, Victoria. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative research in sport, exercise and health*, vol. 11, nr. 4, ss.589-597
DOI: <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Braun, Virginia & Clarke, Victoria. (2021). One size fits all? What counts as quality practice in (reflexive) thematic analysis?. *Qualitative research in psychology*, vol. 18, nr. 3, ss.328-352
DOI: <https://doi.org/10.1080/14780887.2020.1769238>

Bryman, Alan. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Brå. (2007). *Barn som begår brott - Polisens hantering av misstänkta personer under femton år* (Rapport 2007:16). Stockholm: Brottsförebyggande rådet
https://bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180008851/1371914725086/2007_16_barn_som_begar_brott.pdf

Brå. (2014). *Brott begångna av barn - En utvärdering av ändringarna i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare under 15 år* (Rapport 2014:20). Stockholm: Brottsförebyggande rådet

https://bra.se/download/18.6cde4de61493868542de8a/1418894209941/2014_20_Brott_begagna_av_barn.pdf

Brå. (2022). *Skolundersökningen om brott 2021 – Om utsatthet för och delaktighet i brott* (Rapport 2022:5). Stockholm: Brottsförebyggande rådet

<https://bra.se/download/18.33b9c14e18388dc6ba21123c/1671713749540/2022%205%20Skolundersokningen%20om%20brott%202021.pdf>

Christie, Nils. (1972). *Om skolan inte fanns*. Stockholm: Wahlström & Widstrand

Cohen, Albert Kircidel. (1956). *Delinquent boys: the culture of the gang*. London: Routledge & K. Paul

Coon, Julie Kiernan & Travis, Lawrence F. (2012). The role of police in public schools: a comparison of principal and police reports of activities in schools. *Police Practice and Research*, Vol. 13, nr. 1, ss.15-30

DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/15614263.2011.589570>

Dalen, Monica. (2015). *Intervju som metod. 2., utök. uppl.* Malmö: Gleerups utbildning

Eldén, Sara. (2020). *Forskningsetik: vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur

Estrada, Felipe. (2022). Förändrad uppmärksamhet och reaktion. I: Estrada, Felipe, Flyghed, Janne & Nilsson, Anders. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur, ss.403-435

Fejes, Andreas & Thornberg, Robert. (2019). Kvalitativ forskning och kvalitativ analys. I: Fejes, Andreas & Thornberg, Robert. (red.) *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber, ss.16-43

Garland, David. (2001). *The culture of control: crime and social order in contemporary society*. Oxford: Oxford Univ. Press

Hirschi, Travis. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California Press

Holmberg, Stina. (2022). Påföljdssystemet för unga. I: Estrada, Felipe, Flyghed, Janne & Nilsson, Anders. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur, ss.377-402

Hullenaar, Keith L.; Kurpiel, Allison & Ruback, Barry R. (2021). Youth Violent Offending in School and Out: Reporting, Arrest, and the School-to-Prison Pipeline. *Justice Quarterly*, Vol. 38, nr. 7, ss.1319-1341

DOI: <https://doi.org/10.1080/07418825.2021.1967426>

Jusovic, Edin. (2023). Skolan kan bli skyldig att polisanmäla elever. *Dagens Samhälle*. 9 februari.

<https://www.dagensamhalle.se/samhalle-och-valfard/skola/skolan-kan-bli-skyldig-att-polisanmala-elever/> [Hämtad 2023-02-15]

Kommittédirektiv 2022:86. *Säkerheten i skolan ska förbättras*.

Kommittédirektiv 2023:22. *Tilläggsdirektiv till utredningen om att säkerheten i skolan ska förbättras*.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje [reviderade] upplagan Lund: Studentlitteratur

Liberman, Akiva M.; Kirk, David S. & Kim, Kideuk. (2014). Labeling effects of first juvenile arrests: secondary deviance and secondary sanctioning. *Criminology*, vol. 52, nr. 3, ss.345-370

DOI: <https://doi.org/10.1111/1745-9125.12039>

Lunneblad, Johannes. (2017). Bråkstakar och retstickor - En studie av hur elevers våld könskodas av skolpersonalen i grundskolans senare år. *Utbildning & Demokrati*, vol. 26, nr. 3, ss.65-83

<https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/forskning/forskningsmiljoer/hs/humus/utbildning-och-demokrati/2017/nr-3/johannes-lunneblad---brakstakar-och-retstickor.pdf>

Lunneblad, Johannes & Johansson, Thomas. (2019). "Vi kan ju inte polisanmäla allt som händer i skolan" - Skolan, lagen, våldet och dialogen. *Nordic Studies in Education*, vol. 39, 1/2019, ss.39-52.

DOI: <https://doi.org/10.18261/issn.1891-2019-01-04>

McKenna, Joseph M. & Petrosino, Anthony. (2022). *School policing programs - Where we have been and where we need to go next*. Washington DC: National Institute of Justice

<https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/301592.pdf>

Regeringen. (2023). *Regeringen vill tydliggöra skolornas roll i det brottsförebyggande arbetet* [pressmeddelande], 9 februari.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/02/regeringen-vill-tydliggora-skolornas-roll-i-det-brottsforebyggande-arbetet/> [Hämtad: 2023-02-15]

Ryen, Anne. (2004). *Kvalitativ intervju: från vetenskapsteori till fältstudier*. första upplagan Malmö: Liber ekonomi

Sahlin Lilja, Hanna. (2021). *The emergence, establishment och expansion of fear of crime research in Sweden [Elektronisk resurs]*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2021

https://portal.research.lu.se/files/110098269/Hanna_Sahlin_Lilja_Avhandling.pdf

Sandahl, Julia. (2022). Brottsligheten och skolan. I: Estrada, Felipe, Flyghed, Janne & Nilsson, Anders. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur, ss.347-375

Sarnecki, Jerzy. (1988). *Skolan och brottsligheten*. [2.], rev. uppl. Stockholm: Carlsson

SFS 2010:800. *Skollag*.

SFS 1964:167. *Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare*.

- Skolinspektionen. (2022). *Skolenkäten 2022*. Stockholm: Skolinspektionen.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/statistik/statistik-skolenkaten/2022/totalrapport-skolinspektionen-2022.pdf> [Hämtad 2023-04-13].
- Stigsdotter Ekberg, Margareta. (2010). *Dom kallar oss värstingar: om ungas lärande i mötet med skola, socialtjänst och polis*. Diss. Växjö : Linnéuniversitetet, 2010
- Tham, Henrik. (2019). Straff-välfärdsstaten och kontrollkultur i svensk kriminalpolitik. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 1/2019, ss.6-18.
<https://tidsskrift.dk/NTfK/article/view/124721/171573>
- Vainik, Anne-Lie. (2017). *Polisanmälningar i grundskolan*. Diss. (sammanfattning) Växjö : Linnéuniversitetet, 2017
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningsssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet
https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf
- Wahlgren, Paula. (2014). *De laglydiga [Elektronisk resurs] om skolans brottsförebyggande fostran*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2014
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-109036>
- Yin, Robert K. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Bilaga 1

Intervjuguide

Inledande frågor

- Hur länge har du arbetat som polis?
- Vill du berätta lite kortfattat om din roll inom polisen och vad dina huvudsakliga arbetsuppgifter är?
- Vad är det för typ av område du arbetar i?

Tema 1: Samverkan med skolan

- Hur arbetar du och dina kollegor med skolan?
- Hur tycker du arbetet med skolan fungerar?
- Hur tänker du kring polisens roll i skolan?

Tema 2: Polisanmälningar i skolan

- Vad har du för erfarenheter kring polisanmälningar i skolmiljön?
- Vilka kriterier skulle du säga att det finns för att skolan ska polisanmäla en elev?
- Vilka anledningar finns det till att skolor polisanmäler elever?
- Hur har antalet polisanmälningar sett ut under en längre period?
- Hur ser processen ut för en polisanmälan som görs i skolmiljö?
- Har du haft kontakt med barn som blivit polisanmälda?
- Har du sett några effekter av polisanmälningarna?
- Tror du att olika förhållningssätt i olika skolor kan vara problematiskt?

Tema 3: Omsorg eller kontroll

- Vad är din åsikt kring att skolor polisanmäler elever under 15 år?
- Tror du att polisanmälningar kan ha ett brottsförebyggande syfte?
- Tror du att polisanmälningar kan hjälpa barn att hamna rätt? Eller tror du att det kan ha en stigmatiserande effekt?
- Hur tänker du kring barnets bästa när det kommer till polisanmälningar i skolmiljö?
- Tycker du att samhällets lagar även ska vara skolans lagar?

Avslutande frågor

- Har du något mer att tillägga?

Bilaga 2

Intervjuguide

Bakgrund

- Hur länge har du arbetat som polis?
- Skulle du kunna berätta lite kort om din polisroll och vad dina huvudsakliga arbetsuppgifter är?
- Vad har du haft för roller inom polisen tidigare i ditt arbetsliv?

Tema 1: Existerande samverkansmodeller

- I ditt LPO, använder ni er av några samverkansmodeller?
- Hur länge har ni arbetat med dessa samverkansmodeller?
- Hur tycker du att dessa samverkansmodeller fungerar?

Tema 2: Polisens roll i skolan

- Förutom de uppstyrda samverkansformerna kommer du, i ditt dagliga arbete, i kontakt med skolor?
- Vad för typ av arbete utför ni då i skolan?
- Hur reagerar barnen/de unga när ni befinner er i skolan?
- Upplever du att ni når fram till barnen i skolan när ni utför ert arbete? På vilket sätt i så fall?
- Hur tänker du kring polisens roll i skolan?
- Hur upplever du att skolan ser på er när ni befinner er i skolan?

Tema 3: Samarbetet med skolan

- Hur ser dialogen ut mellan er och skolan?
- Hur ser du på samarbetet mellan polisen och skolan?
- Vad har du för positiva och negativa upplevelser av att samarbeta med skolan?
- Hur ser informationsdelning ut mellan polisen och skolan?
- Vad tror du polisen kan bidra med till skolan?

Tema 4: Polisens förutsättningar

- Hur ser det ut inom polisen kring samverkan med skolan, är det något som prioriteras?

- Hur ser resurserna ut?

Avslutande frågor

- Har du något mer att tillägga?